

Svar till Schager

Utgångspunkten för vår artikel om det sena 70-talets arbetsmarknadspolitik var den svenska ekonomins situation 1976 med kostnadskris och minskade marknadsandelar. Frågeställningen var om det i detta läge var motiverat att kombinera den restriktiva generella ekonomiska politiken med en aktiv arbetsmarknadspolitik. Vår försiktiga slutsats blev att de positiva effekterna – främst i form av välfärdsvinster för de personer som skulle drabbats av arbetslöshet vid en passiv politik – övervägde de negativa verkningar som politiken också kan ha gett upphov till (t ex långsammare löne-kostnadsanpassning och inlåsning av arbetskraft i obsoleta företag).

Nils Henrik Schager tycks mena att vi

inte noterat att produktionsbortfallet varit betydande under den aktuella perioden. Dock är vi mycket explicita på denna punkt då vi framhåller att "arbetsmarknadspolitik (ju) långt ifrån har förhindrat alla välfärdsförluster av kostnadskrisen. Framförallt har produktionsbortfallet varit stort och detta kan vara avskräckande nog när fackföreningarna formulerar sina lönekrav." När man bedömar produktionsbortfallets omfattning bör man dock observera att delar av arbetsmarknadspolitik (arbetsmarknadsutbildningen, 25-kronan och i någon mån sysselsättningen i beredskapsarbeten) varit förknippad med utbildning, som bör ha åtminstone en viss positiv effekt på den framtida produktionsut-

vecklingen. Särskilt gäller detta i jämförelse med ett alternativfall med högre öppen arbetslöshet.

Schager menar också att företagens rekryteringsproblem varit större än vad vi gjort gällande. På *kort sikt* är det förmodligen rimligt att utgå ifrån att en högre arbetslöshet skulle underlätta de expansiva industriföretagens nyanställningar. Men passiv arbetsmarknadspolitik, med åtföljande rekordhög arbetslöshet inom industrin, skulle med all sannolikhet *långsiktigt* försvaga industrisektorns konkurrenskraft på arbetsmarknaden. Framförallt torde en sådan politik ha förstärkt den offentliga sektorns attraktivitet, särskilt bland ungdomen.

Arbetsmarknadspolitiken har dock knappast i tillräcklig utsträckning varit

inriktad på att underlätta industrins rekryteringsproblem. Som vi nämnde i artikeln finns institutionella hinder mot en ordentlig relativlöneförskjutning till industriarbetarnas förmån. Detta förhållande kan komma att allvarligt försvåra den industriella expansion, som krävs för att klara externbalansen. I detta perspektiv framstår behovet av en aktiv och selektiv arbetsmarknadspolitik som minst lika stort som tidigare. Kanske är vi överens med Schager om att huvudprincipen "för en 'industriprofilerad' arbetsmarknadspolitik bör vara att premiera sysselsättningsökningar inom (den konkurrensutsatta) industrin både från utbuds- och efterfrågesidan?"

*Anders Björklund
och Bertil Holmlund**

* Civilekonom Anders Björklund är doktorand i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm och fil dr Bertil Holmlund forskar fn vid University of Michigan.